

CO-EVOLUTION 协同进化

Dansk/kinesisk samarbejde om bæredygtig byudvikling i Kina

Kurator statement

Hvordan forbedrer man menneskers leveforhold uden at forbruge alle de ressourcer, som er grundlaget for et bedre liv?

Den urbane udfordring

Urbanisering kan ses som en mulighed for at forbedre menneskers leveforhold. I den sammenhæng er de resultater, Kina har opnået gennem de seneste årtier, uden sidestykke i menneskehedens historie. Gennem radikale økonomiske reformer og massiv byudvikling blev omkring 400 millioner kinesere løftet ud af ekstrem fattigdom i årene mellem 1980 og 2001, hvilket svarer til 3/4 dele af det samlede antal på verdensplan i denne periode ¹.

Men samtidig med at leveforholdene på den ene side bliver væsentligt forbedrede, er der på den anden side stor risiko for forringelser. Den nuværende og hastigt omsiggribende urbanisering (og modernisering) forøger kraftigt forbruget af naturlige ressourcer som jord, vand, skov og mineraler og lægger dermed et voldsomt pres på de lokale miljøer.

Øget energi- og ressourceforbrug i Kina kan mærkes overalt på kloden i form af mangel på byggematerialer, stigende oliepriser og usikre energiforsyninger. I Kina kan det endvidere mærkes i form af forringede miljøer, som plages af smog og dårlig luftkvalitet, mangel på grønne områder, nedbrudte økosystemer og forurenede vandressourcer.

De langsigtede konsekvenser af denne udvikling kan naturligvis være endnu mere skadelige. For at skabe bedre leveforhold – både på kort og lang sigt – er der derfor et akut behov for nye og mere bæredygtige byudviklingsmodeller.

Kinesiske og vestlige byudviklingsmodeller

Der er – uden tvivl – meget at lære om bæredygtig byudvikling fra den traditionelle kinesiske bymodel, men det er uklart, hvorvidt denne model, som blev udviklet til et relativt statisk samfund, kan tilpasses en global markedsøkonomi, individuelle livstile og massiv bymigration. Den modernistiske vestlige bymodel er sandsynligvis bedre egnet til dette, men det er langt fra en perfekt løsning. Byudvikling baseret på mono-funktionel zoning kræver meget store landarealer og omfattende transportsystemer. Da de enkelte zoner kun er aktive i bestemte tidsrum, resulterer dette i overdreven energiproduktion og uudnyttede infrastrukturer.

Hvis det er den modernistiske vestlige model, som skal imødekomme en fortsat massiv tilflytning (der forventes yderligere op imod 400 millioner mennesker til de kinesiske byer i de næste 20 år)² kan det få uoverskuelige miljømæssige konsekvenser ikke bare for Kina, men for hele verden.

I dag er verdens samlede økologiske fodspor allerede 1,2 gange større end klodens bio-kapacitet³, men med fortsat økonomisk vækst kombineret med kortsynet planlægning kan vi hurtigt havne i en situation, hvor vi faktisk har brug for to kloder til at understøtte befolkningen på en.

Bæredygtig udvikling

Med 16 ud af verdens 20 mest forurenede storbyer⁴ og udsigt til et hidtil uset ressourceforbrug - er behovet for bæredygtig byudvikling givetvis mere presserende i Kina end noget andet sted. Men med ca. 50% af verdens samlede nybyggeri⁵ er Kina også det oplagte forsøgssted for denne udviklingsform.

Bæredygtig byudvikling i Kina handler dog ikke kun om korruperede miljøer, forurening og udtømming af ressourcer. Den bevidst ulige økonomiske udviklingsmodel, som Kina praktiserer, har dramatisk forstærket de sociale uligheder. Dette er særligt tydeligt i forholdet mellem by og land, men også i byerne selv i form af en ny urban fattigdom, som bl.a. illustreres af den såkaldt flydende befolkning af løsarbejdere fra landet, som i nogle af de kinesiske storbyer udgør op til 25% af den samlede befolkning. Desuden bringer den ekstreme hastighed og den enorme skala, hvormed byudviklingen i Kina forløber, nationens uvurderlige kulturarv i alvorlig fare.

I den sidste ende er det selve det økonomiske mirakel i Kina, som er i fare. Den centrale kinesiske regering er meget bevidst om dette. Den nyligt vedtagne 11. femårsplan er således bemærkelsesværdig i den forstand, at man for første gang tilskynder til "at skifte spor for den socio-økonomiske udvikling i retning af all-round koordineret og bæredygtig udvikling".⁶

Holistiske løsninger

Man hører ofte, at økonomiske, miljømæssige og socialt bæredygtige løsninger modsiger hinanden. Men er det virkelig rigtigt? Et eksempel på det modsatte kunne være den danske vindmølle-industri. Denne industri blev stort set skabt af nogle enkelte pionerer, der brugte deres evner som smede o.lign. til at raffinere eksisterende teknologier og anvende dem på nye måder. Senere blev udviklingen af denne industri understøttet af en skrappe miljøpolitik, som favoriserede vedvarende energi fremfor andre energiformer. I dag produceres mere end halvdelen af alle verdens vindmøller af en dansk virksomhed, og denne industri bidrager ikke kun til et renere miljø, den skaber også nye jobmuligheder, innovation og økonomisk vækst til hele landet.

Tilblivelsen af en bæredygtig byudvikling fordrer ikke kun nye teknologier, men også nye politikker, som integrerer økonomiske, miljømæssige, sociale og kulturelle hensyn, og som tager udgangspunkt i individuelle og lokale forhold.

CO-EVOLUTION 协同进化

Dansk/kinesisk samarbejde om bæredygtig byudvikling i Kina

Uden en sådan holistisk tilgang til planlægningen er det ikke sandsynligt, der vil blive udviklet virkelig bæredygtige løsninger. Men vi har ikke kun brug for nye løsninger. Mere end noget andet er der behov for kreativitet og fantasi til at skabe visioner for en bæredygtig byudvikling.

Samarbejdet

Bæredygtig byudvikling er et globalt anliggende. Ikke alene geografisk, i den forstand at vi alle er afhængige af de samme ressourcer og påvirkes af den samme forurening, men også fagligt, for såvidt som intet fagområde er i stand til løse problemerne alene. Bæredygtig byudvikling må derfor skabes i samarbejde mellem mennesker fra forskellige dele af verden og fra forskellige fagverdener.

Globale udfordringer må imødegås gennem internationalt og interdisciplinært samarbejde.

Fra marts til august 2006 har fire af de mest lovende unge danske arkitektkontorer arbejdet sammen med professorer og ph.d.- og masterstuderende fra fire af de mest prestigefyldte kinesiske universiteter. Projektgrupperne, som hver har bestået af et dansk kontor og et kinesisk universitet, har udviklet forslag til bæredygtig byudvikling i de fire kinesiske byer Beijing, Chongqing, Shanghai og Xi'an.

De fire projekter, som de fire projektgrupper har udarbejdet, konfronterer et bredt udsnit af de økonomiske, miljømæssige, sociale og kulturelle udfordringer, som knytter sig til den hastige og omfattende urbanisering i Kina. De kan også siges at dække et bredt spektrum af bysituationer, idet de tilsammen beskriver et tværsnit gennem det "urbane Kina" – fra dets historiske centrum i Xi'an til det nye CBD (Central Business District) overfor det eksisterende downtown i Chongqing, til den postindustrielle periferi mellem 4. og 5. ringvej i Beijing og videre ud til den postmoderne forstadsby, 30 km udenfor Shanghai.

Resultater

CO-EVOLUTION⁷ har først og fremmest været en læringsproces. Noget af det vi har lært er, at der ingen simple eller enkelte svar er på spørgsmålet om "hvordan forbedrer man menneskers leveforhold uden at forbruge alle de ressourcer, som er grundlaget for et bedre liv?" Men, at der er et næsten uendelig antal mulige løsninger.

Samarbejdet har muliggjort udveksling af forskellige erfaringer, idéer og viden - og dermed hjulpet deltagerne med at udvikle deres individuelle kompetencer og gensidige forståelse. Men samarbejdet har også budt på sine egne udfordringer i form af forskellige kulturelle værdier, arbejdsmetoder og faglige interesser. Disse forskelligheder kan være årsagen til problemer, men de kan også udgøre brændstoffet til kreativitet. Vi må anerkende og udnytte disse forskelligheder, hvis vi skal skabe en bæredygtig fremtid for alle.

De fire projekter er resultatet af, hvordan hver enkelt projektgruppe håndterede disse forskelligheder (og uoverensstemmelser), og hvordan de kombinerede lokal viden og lavteknologiske løsninger med banebrydende ekspertise og fremtidsteknologi.

Samarbejdet har skabt grundlag for udviklingen af langvarige relationer mellem deltagerne. Det er derfor vores håb, at udstillingen ikke bare er et slutprodukt, men led i en fortsat proces - i realiteten et udgangspunkt for yderligere samarbejde.

Kuratorteamet, 2006

¹ UNDP China 2005

² Henk Bekedam, WHO representative China 2006

³ Global Footprint Network 2005

⁴ World Bank 2005

⁵ Qiu Baoxing, Chinese Vice Minister of Construction February 16 2006

⁶ People's Daily Online, October 10 2005

⁷ I biologien betyder Co-evolution den gensidige evolutionære påvirkning mellem to arter som bliver afhængige af hinanden. (Wikipedia)